

WARŠ

številka 13 četrtek, 6. aprila 1995 100 tolarjev

Republiški inšpektorji so prižgali zeleno luč (foto: L. Ojsteršek)

Uspel tehnični pregled odžveplalne naprave IV. bloka TEŠ

Za 40 odstotkov manj emisij

V sredo, 29. aprila, so opravili v šoštanjski termoelektrami tehnični pregled odžveplalne naprave četrtega bloka. S tem se je pričelo redno poskusno obratovanje, ki bo predvidoma trajalo dva meseca.

Tehnični pregled je opravilo osem predstavnikov republiških ministrstev in inšpektoratov, s kvaliteto opravljenih del in predloženo dokumentacijo pa so bili zadovoljni, tako da ni bilo nobenih zadržkov, da se prične poskusno obratovanje.

To so po besedah direktorja Termoelektrarne Jaroslava Vrtačnika tudi pričakovali, saj so že vse od 11. februarja opravljali preizkuse z vročimi dimnimi plini in sproti odpravljali vse pomankljivosti. Napravo so preizkusili na vse možne načine, obremenili so jo celo z 1,5 milijona kubičnih metrov dimnih plinov na uro in tudi pri tej obremenitvi dosegli vrednosti, ki so pod zakonsko dovoljenimi 400 milijagrami žveplovega dioksida na kubičnih meter dimnih plinov.

Z zagonom odžveplalne na-

prave četrtega bloka se bodo skupne emisije iz šoštanjske termoelektrarne zmanjšale za štirideset odstotkov. Napravo so zgradili v predvidenem času, zanjo pa porabili 142 milijonov nemških mark.

Začetek poskusnega obratovanja odžveplalne naprave četrtega bloka je seveda velika pridobitev za kolektiv šoštanjske termoelektrarne in seveda za vse prebivalce Šaleške doline in njene okolice. Vendar pa so s tem v Šoštanju šele na pol poti. Čaka jih še nekoliko večja nalozba - izgradnja podobne naprave na petem bloku. Seveda upajo, da bodo pismo o nameri za to izgradnjo lahko podpisali še letos. Vse skupaj pa je odvisno od državnega zbora, ki naj bi sprejel poročilo za najetje blagovnega kredita za paket tehnoloških sistemov te naprave, ki zajemajo približno polovico investicijske vrednosti.

■ M. Zakošek

Veselimo
torej se

Začetne besede pesmi, ki v teh dneh odmevajo v mnogih prireditvenih prostorih. Z njimi se na maturantskih plesih dijaki poslavljajo od srednješolskega izobraževanja in se veselijo novih spoznanj.

Na Centru srednjih šol v Velenju zaključuje to šolsko leto 713 dijakov, od tega v dvoletnih programih 78, v tri letnih 304, 331 pa jih zaključuje štiriletno srednješolsko izobraževanje. Nekateri so četvorko že odplesali, drugi jo bodo kar kmalu.

27. razstava Likovni svet otrok '95

Otroški svet, ujet v igro barv

Osnovna šola Karla Destovnika Kajuha, pod pokroviteljstvom občine Šoštanj in Pisanega lista, pripravlja letos že 27. razstavo Likovni svet otrok.

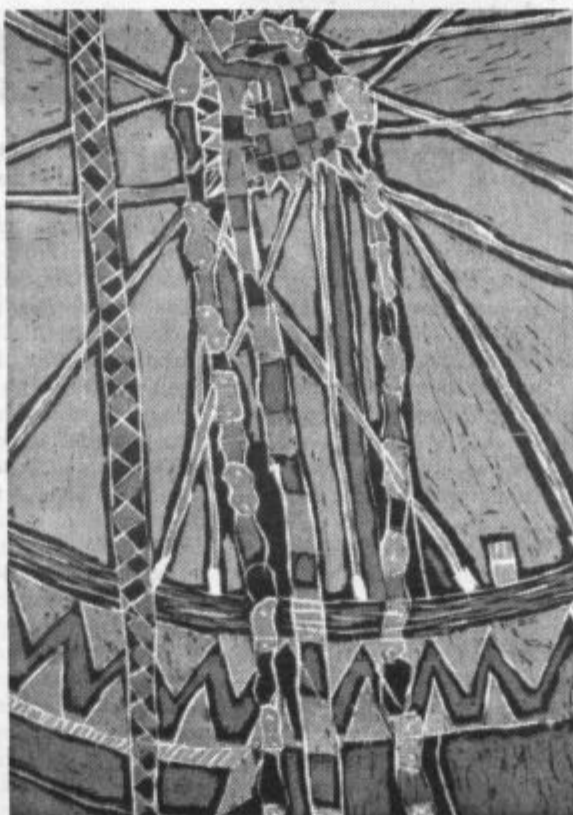
Prav v teh dneh prizadevni organizatorji postavljajo po vseh hodnikih te šoštanjske šole risbe in slike, ki so se uvrstile v letošnji izbor. Prijavilo se je namreč kar 112 šol iz prav vseh koncev Slovenije, izbranih in sodelujočih bo 94.

Razstavljenih bo 486 eksponatov, ker je nekaj del skupinskih, bo letos na razstavi sodelovalo 526 slovenskih osnovnošolcev. Dela so nastajala pod mentorstvom 134 likovnih pedagogov. Zanimivo je, da je med razstavljalci veliko več šolarjev, ki

obiskujejo razredno stopnjo, kot prejšnja leta, pa tudi razstavljenih del je več.

Razstavo bodo otvorili to soboto ob 11.h v Kulturnem domu Šoštanj, kulturni program pa bodo pripravili učenci šole KDK. Ob tej priložnosti bodo petim likovnim pedagogom podelili enakovredne nagrade za njihovo mentorsko delo, vsi sodelujoči učenci pa prejmejo priznanje in katalog. Razstavo si boste lahko ogledali še vse leto, do prihodnje prireditve.

■ bs

7. april - svetovni dan zdravja

“Svet brez otroške paralize”

Še pred 40 leti so starši trepetali zaradi strahu, da bi njihovi otroci zboleli za težko boleznijo, ki povzroča trajno invalidnost - otroško paralizo.

Kmalu po letu 1955, ko so odkrili cepivo proti tej bolezni, so tudi v Sloveniji pričeli cepiti. Ta aktivnost še vedno poteka. Zdravniki z velikim zadovoljstvom ugotavljajo, da v zadnjih 17 letih pri nas nimamo otroške paralize. Ker pa povsod v svetu ni tako, in ker je Svetovna zdravstvena organizacija v 5. cilju strategije “Zdravje vseh do leta 2000” zapisala, da do tega leta otroške paralize ne bo več, od vseh držav zahteva skrbno izvajanje cepljenja. Tej bolezni namenja tudi letošnji svetovni dan zdravja - 7. april.

Zato bodo tega dne še posebno pozornost namenili obravnavi nalezljivih bolezni, predvsem tistih, ki jih preprečujejo z rednim cepljenjem. Poleg okrogle mize, ki bo ju tri (v petek) ob 16. uri v Cankarjevem domu v Ljubljani na temo otroške paralize, naj omenimo še plakate, ki bodo opozarjali na 7. april in na njegovo kratko sporočilo.

■ (tp)

Majhni otroci so kot goste zvezde, ki razveseljujejo in razsvetljujejo temno noč.
Ruski pregovor

VREME

V drugi polovici tedna se bo nadaljevalo suho in toplo vreme.

mobitel d.d.
PE CELJE, LAVA 7

DOBAVA IN MONTAŽA
MOBILNIH TELEFONSKIH
PRIKLJUČKOV

Tel.: (063) 451-334
(063) 451-811

V torek drugo nadaljevanje druge seje Zelena luč za Sv. Barbaro?

Velenje - Svet mestne občine Velenje bo v torek ob 8.00 uri nadaljeval drugo nadaljevanje druge seje. Na dnevnem redu so ostale tri točke; prva je obravnava odloka o dopolnitvi odloka o prostorsko ureditvenih pogojih mesta Velenje (gre za predel južno ob Šaleški cesti). Če ga bodo svetniki sprejeli, bo dana pravna podlaga za izdajo lokacijskega dovoljenja za gradnjo župnijske cerkve Sv. Barbare.

V nadaljevanju naj bi velenjski svetniki potrdili odlok o organizaciji občinske uprave Mestne občine Velenje in predlog o odpravi sklepa, da se sklep o vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča na območju občine velenje uveljavljajo, ko bosta enako vrednost za izračun sprejela sveta občin Šoštanj in Šmartno ob Paki.

■ bš

V Gorenju predstavili razvojno-raziskovalne projekte Razmišljanja za prihodnost

V četrtek, 30. marca dopoldne, so v Gorenju predstavili sedem razvojno-raziskovalnih projektov, ki so jih v letu 1994 izvajale razvojno-raziskovalne skupine iz Gorenja Gospodinjinski aparati, Gorenja Inova ter njuni pogodbeni partnerji.

Uvodoma je dr. Stanko Blatnik orisal pomen razvojno-raziskovalne dejavnosti za takšno podjetje, kot je Gorenje. To kar 95 % svojih proizvodov proda na trge 90 držav sveta. Ob tem pa je za Gorenje značilno, da pri njih razvoju izdelkov in tehnologije temelji na lastnem znanju.

Tudi projekti, ki so bili predstavljeni, so usmerjeni v proizvod in tehnologije, ohranjanje delovnih mest in okolje. Finančno so bili projekti delno podprti s strani ministrstva za

znanost in tehnologijo, ki je zanje namenilo 300.000 nemških mark.

■ mkp

Magister Konrad Steblovnik razlaga nalogo, s katero so v Elektroniki ohranili 400 delovnih mest.

Območna enota Republiškega zavoda za zaposlovanje Velenje

Zaposlitveni tokovi postajajo živahniji

Pozitivna gibanja na področju zaposlovanja in stanje na področju brezposelnosti v regiji so, to lahko mirno trdimo, posledica pravočasne začetka in doslednega izvajanja programov zajetih v ukrepih aktivne politike zaposlovanja, ki jo izvajajo v Območni enoti Republiškega zavoda za zaposlovanje Velenje. V praksi so se najbolj izrazito začela kazati lani, sicer pa tudi zadnja tri leta regija izkazuje eno najnižjih stopenj brezposelnosti v Sloveniji.

Lahko pa bi bilo tudi drugače. V obdobju, ko so v celi Sloveniji uspeli z različnimi prekvalifikacijami in dokupili let, da so se delavci, ki jih čez noč podjetja niso več potrebovala, lahko upokojili, rešiti 18.183 delavcev, so jih v Območni enoti Republiškega

območju, jih osemnajst, od tega dve mestni: Velenje in Slovenj Gradec. V prostoru, ki ga pokriva živi 6,8 odstotka vseh prebivalcev Slovenije. Najmanjša občina od osemnajstih vključenih v Območno enoto Velenje so Luče, največja Velenje. Stopnja relativne brezposelnosti (odnos med zaposlenimi in brezposelnimi), ki v Sloveniji (podatek je iz novembra lanskega leta) denimo znaša 14,2 odstotka, znaša v regiji 10,7, v Mozirju 14,1, Velenju pa 8,7 odstotka.

Brezposelnost se umirja

Med brezposelnimi je v regiji največ žensk, skoraj 56 odstotkov in mladih, ki še niso dopolnili 26. leta starosti, teh je na območju kar 34 odstotkov. "Se pa v zadnjih letih med brezposelnimi pojavlja tudi

zaposlovanje Velenje Štefka Kordeš. Zato bodo, kot napoveduje, v prihodnje več časa, pozornosti in tudi programov aktivne politike zaposlovanja, zlasti alternativnih oblik, namenili tej kategoriji in invalidom. Na svoj način namreč preseneča podatek, da so invalidi med brezposelnimi v regiji zastopani kar z 8,1 odstotka in če vemo, da je vseh v Sloveniji med njimi 4,5 odstotka, potem je to precejšen delež. Je pa podatek, ki zgovorno kaže dogajanje v gospodarstvu tega območja: delovno intenzivne panoge, v katerih je bilo še pred časom veliko težkega fizičnega dela: premogovnik, rudnik, železarna...

Nadomestila za čas brezposelnosti in denarna pomoč

Nekateri brezposelni so upravičeni do prejemanja denarnega nadomestila, nekateri do denarne pomoči. Eno ob obeh oblik prejema v Velenju recimo blizu 31 odstotkov brezposelnih, kar je manj kot je poprečje za regijo (36,9) in za državo (34). Ta manjši odstotek poznavalci pripisujejo dejstvu, da je mnogim že potekla pravica do prejemanja nadomestila. Tistim pač, ki so bili upravičenci do prejemanja nadomestila po prvih stečajnih dogajanjih v Dolini. Poudariti pa je treba, da je denarno nadomestilo izključna pravica tistih, ki so že delali in dela niso izgubili po svoji krivdi. Čas prejemanja nadomestila je odvisen

od delovne dobe, ki so jo opravili do takrat, ko jim je prenehalo delovno razmerje. Manj kot v preteklih letih je tudi upravičencev do prejemanja denarne pomoči. To pa

Štefka Kordeš: "Znotraj aktivne politike zaposlovanja več za brezposelne starejše od 40 let in invalide."

je izključna "zasluga" spremembe delovne zakonodaje, ko so brezposelni upravičeni do prejemanja pomoči samo 6 mesecev, ne glede na čas, ko so prejeli denarno nadomestilo.

Pestrost in raznolikost zaposlitvenih tokov

Lansko leto je bilo tisto prvo leto po petletnem upadanju in stagniranju zaposlovanja, ko so se začele stvari na področju zaposlovanja vendarle obračati v pozitivno smer. Podjetja so izkazala in tudi uresničila več potreb po delavcih (kar za 58

odstotkov več kot leta 1993 v Velenju, v regiji za 54 odstotkov), zaposlitvena gibanja so bila intenzivnejša, brezposelnost pa se je, ali ustalila ali pa zmanjšala. Podjetja so v zaposlovanju izkoristila mnoge oblike, ki jih delovno pravna zakonodaja omogoča, so pa manj znane, če poznamo bolj tista iz prijaznejših časov zaposlitvene politike: veliko je bilo zaposlovanja za določen čas, veliko dela po pogodbah in veliko dela, ki mu zaposlovalci pravijo "po kosih". To so bolj fleksibilne oblike zaposlovanja, ki jih lahko pričakujemo tudi v prihodnje. "Ob tem pa obstaja kar nekaj odprtih vprašanj, ki jih bo zakonodaja morala doreči in to čim prej. Eno takih je gotovo usklajevanje delovno-pravne zakonodaje z zakonodajo s področja pokojninsko-invalidskega zavarovanja," pravi Štefka Kordeš. Še vedno pa peša kontrola zaposlovanja na črno, delovna inspekcija bo na tem področju imela v prihodnje še veliko dela.

Letos toliko zaposlitev kot lani?

Na Območni enoti Republiškega zavoda za zaposlovanje ob koncu leta, podobno kot na drugih enotah po Sloveniji, izvedejo tako imenovano anketo o namerah, iz katere razberejo že prve usmeritve na področju zaposlovanja in obnašanja podjetij pri zaposlovanju. Podjetja se bodo letos, kot so napovedala, obnašala precej podobno kot lani. Obseg zaposlovanja naj bi

spremenjene pogoje produkcije v tržni konkurenci. Stimulirajo tudi delovno reintegracijo delavcev z zniževanjem cene dela in z razbremenjevanjem delodajalcev rizika zaposlovanja. Ukrepi preprečujejo marginalizacijo določenih skupin brezposelnih na tržišču dela in delujejo v smeri čim večjega usklajevanja med ponudbo in povpraševanjem.

Ukrepi aktivne politike zaposlovanja so pri nas zastavljeni tako, da delujejo v treh smereh:

1. v smeri skrajševanja časa od nastanka potrebe po delavcu od njenega pokritja,
2. v smeri poklicnega, izobrazbenega in ostalega prilagajanja ponudbe oziroma posameznikov - prekvalifikacije, izobraževanje, preusposabljanje,
3. v smeri stimuliranja in širjenja povpraševanja pri delodajalcih - programi za ohranjanje produktivnih delovnih mest, stimuliranje in subvencioniranje novih zaposlitev.

Za ukrepe APZ je značilno, da so vedno usmerjeni na znane skupine delavcev in posameznike, ki se že nahajajo na odprtem tržišču dela, v naših pogojih, ko gre za izrazito prestrukturiranje gospodarstva oziroma podjetij, pa tudi na trajno presežne delavce, ki so v odpovednem roku. Ukrepi delujejo kratkoročno (takoj in neposredno) in s svojim učinkom preprečujejo in odpravljajo brezposelnost.

Programi, ki jih je Zavod v treh letih razvil, so:

- animacijsko-motivacijski programi,
- pospeševanje samozaposlovanja,
- pospeševanje zaposlovanja iskalcev prve zaposlitve,
- usposabljanje in izobraževanje,
- usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb,
- javna dela,
- povračilo prispevkov delodajalcem,
- eksperimentalni programi.

Programi bomo v nadaljevanju podrobneje predstavili.

■ Joža Jamer Seme
dipl. psiholog

Kam po osnovni in srednji šoli?

Območna enota Republiškega zavoda za zaposlovanje Velenje vsako leto spremlja tudi namere osnovnošolcev in srednješolcev o tem, kam in kako nameravajo po končanem šolanju. Njihove namere so različne. Zanimiv je podatek, ki na nek način izstopa: od 56 odstotkov osnovnošolske generacije, ki se bo vključila v srednje šole, jih želi 21 odstotkov na gimnazijo. Od srednješolcev, ki končujejo v istem obdobju šolanje, pa jih namerava 60 odstotkov nadaljevati šolanje na kateri od višjih ali visokih šol, kar 40 odstotkov pa se jih želi zaposliti.

zavoda za zaposlovanje Velenje 2411! Velenjska Območna enota je ena od desetih v Sloveniji. Pred uvedbo lokalne samouprave je pokrivala šest občin, danes ob oblikovanju novih tudi na tem

kategorija starejših od 40 let, ki so prav zaradi starosti tisti, ki težje najdejo zaposlitev. Teh je med vsemi brezposelnimi na območju četrtina," ugotavlja direktorica Območne enote Republiškega zavoda za

ostal na približno enakem nivoju kot lani. "Čeprav so podjetja v svojih namerah nakazala tudi presežke, 1900 letos, jih bo v odprto brezposelnost šlo le kakšnih 55. Vse druge bomo rešili z različnimi oblikami aktivne politike zaposlovanja. Kar se tega tiče, sem optimist," pravi Kordeševa in s tem obenem nakazuje, da se časi na tem področju lejasnijo.

Kadrovskih štipendij skoraj ni

Regija šteje 9619 dijakov in študentov, od tega jih štipendijo iz Republiškega sklada prejema 4694 ali skoraj 49 odstotkov (podatek za celo Slovenijo: 39 odstotkov).

Od leta 1989 se je število prejemnikov teh štipendij povečalo za 42 odstotkov. Razlogov je več, eden od pomanjkanja kadrovskih štipendij. "Še za šolsko leto 1989/90 so podjetja razpisala 1612 kadrovskih štipendij, za šolsko leto 1993/94 še 889, za novo šolsko leto, to ki še prihaja, pa bo razpisanih le še 327 kadrovskih štipendij v celi regiji. Znižuje se cenzus za pridobitev štipendije iz republiških sredstev, pa tudi realno so štipendije nižje kot so bile. Če se bo tak trend nadaljeval, če bomo nadaljevali s takšno politiko štipendiranja, se bojim, da je vprašljiva prihodnost razvoja," opozarja Štefka Kordeš.

■ Milena Krstič - Planinc

Za pregled se lahko v velenjskem Zdravstvenem domu naročite!

Brez polnih čakalnic in mučnega čakanja

Vsako čakanje, pa naj bo za karkoli, je hudo zoprna stvar. Če mora v čakalnici zdravstvenega doma čakati bolan človek, še toliko bolj. To zelo dobro vedo bolniki, vedo pa tudi zaposleni v velenjskem Zdravstvenem domu. Zato so že pred leti začeli uvajati sistem naročanja pacientov za pregled. V tistih prvih začetkih so, če se še spomnite, delili "številke", ki so pomenile vrstni red za pregled v ordinaciji. Pa se tisto ni najbolje obneslo, bil pa je vseeno začetek novega in drugačnega razmišljanja. Zdaj so uvedli naročanje po telefonu ali osebno in s tem so zadovoljni oboji, tako pacienti kot zaposleni. Pravijo preprosto: "Zadeva deluje!"

Preprosto zavrtite telefon

Da boste vedeli: če zbolite, vam, bolnemu, ni treba takoj v vrsto in najprej oddati zdravstveno knjižico, potem pa ure in ure sedeti v čakalnici pred ordinacijo in čakati, da vas le pokličejo. Naročite se lahko po telefonu ali pa, če želite in morda nimate telefona, pridete v Zdravstveni dom osebno in se dogovorite za čas. "Naročamo tri paciente na pol ure. V primerih, ko je pritisk velik, pa štiri. Vmes pustimo še vedno nekaj prostora za nujne primere, ali bolnike, ki so bolj oddaljeni od Zdravstvenega doma ali pa tiste, ki se iz različnih razlogov niso mogli naročiti na tak ali drugačen način," pravi dr. Nada Hribar, vodja službe splošne medicine v Zdravstvenem domu Velenje. Če imajo naročene tri paciente na pol ure, imajo za vsakega od njih na voljo deset minut časa. "To bi zmogli v času, ki mu rečemo ordinacijski čas. Tako bi lahko pregledali 36 bolnikov. Na žalost pa je "naval" pacientov precej večji in pregledamo tudi po 60 pacientov kakšen dan." Ker je naval velik in ker je vmes tudi veliko kroničnih bolnikov, ki lahko počakajo kakšen dan ali dva, da pridejo na vrsto, v splošnih ambulantah Zdravstvenega doma Velenje, te bolnike naročajo takrat, ko vedo, da se jim bodo lahko tudi najbolje posvetili. Ljudje so se na to navadili in so s takim načinom zadovoljni, pravijo v splošnih ambulantah, kjer se pozanimajo tudi za telefonsko številko pacienta. Da mu, če ne gre drugače in včasih ne gre, sporočijo nov datum za pregled in mu pojas-

Dr. Margareta Seher - Zupančič: "Otroci hitro zbolijo..."

nijo, zakaj v že prej določeni uri, ne bo mogel priti na vrsto.

Otroci čakajo najtežje

Tudi v predšolskem in šolskem dispanzerju naročajo na podoben način: osebno ali po telefonu. "Praviloma za isti dan. Pri otrocih namreč prevladuje akutno oboleti, pri njih čakalna doba odpade. Bolezen pogosto poteka zelo burno in otroka je treba pregledati takrat, ko zboli. Idealno je seveda, če oboletost ni prevelika. Takrat lahko pogledamo v pol ure tri do štiri otroke. Zadnja dva meseca pa poskušamo za kontrolne preglede naročiti otroke za nekaj dni v naprej. Že ob prvem obisku je otrok naročen za kontrolni pregled. S tem smo staršem precej olajšali delo in metoda se je obnesla," pravi dr. Margareta Seher - Zupančič iz predšolskega dispanzerja. V obdobjih, ko je bolnih več otrok, zlasti pozimi, pa kljub temu prihaja do čakanja, ki se mu ni mogoče izogniti. Takrat, ko se v eni ambulanti oglasi tudi po 70 ali 80 otrok, pediatri kljub podaljšanju ordinacijskega časa, niso mogli povedati, kdaj bodo mali pacienti prišli na vrsto. Tudi pri hudobolelih ali poškodovanih se ne ozirajo na vrstni red, nujni primeri imajo absolutno prednost.

In čeprav imajo tudi otroci svojega izbranega zdravnika, so se v predšolskem in šolskem dispanzerju zdravniki dogovorili, da v primeru nenadne hude oboletosti ali poškodbe, otroka pregleda pediater, ki je trenutno prisoten.

Urgentna služba 24 ur na dan!

Urgentna služba je del neprekinjenega

zdravstvenega varstva, nadgradnja dežurne službe ali nujne medicinske pomoči, ki je v velenjskem Zdravstvenem domu organizirana 24 ur na dan. Je zelo dobro opremljena in kadrovskega zasedena. Tudi zato, ker je Velenje časovno in fizično oddaljeno od centrov, kjer se nujnim primerom lahko nudi dokončna zdravstvena

posvetili le tistim, ki jim je urgentna pomoč tudi namenjena."

Kako izgleda v praksi izbira specialistov

Nova pravila zdravstvenega zavarovanja, ki veljajo od 1. januarja, o čemer smo že pisali, so med drugimi novostmi, prinesla tudi tisto, ko lahko pacienti sami izbirajo specialista in zdravstveni zavod, ki jim bo nudil to uslugo. Izbrani osebni zdravnik tako na napotnico ne piše več, kam pošilja pacienta ampak samo specialnost zdravnika. V praksi pa ta novost ni tako uporabna, kot je videti na prvi pogled in to dobro vedo tudi zdravniki.

Dr. Jože Zupančič, direktor Zdravstvenega doma Velenje pravi: "S tem pacient sicer pridobi svobodo, da sam izbira institucijo in zdravnika. Je pa to včasih veliko težje, kot je bilo prej, ko je lečeči zdravnik sam, če je bilo potrebno, organiziral in dogovoril takšen pregled. Tudi danes, če gre za nujno in neodložljivo zadevo, zdravnik pomaga svojemu pacientu izbrati napotnega specialista in institucijo, kjer bo usluga v čim krajšem možnem času opravljena."

Pacienti so s takim ravnanjem tudi zadovoljni, saj mnogi težko iščejo specialista sami in se velikokrat pri tem ne znajdejo. Kličejo v bolnišnice in ambulante, potem pa se vrnejo, tudi zato, ker so čakalne dobe predolge. V teh primerih se, vsaj v velenjskem Zdravstvenem domu, osebni zdravnik vključuje v pomoč pacientu, sploh, če gre za nujnejšo zadevo.

■ Milena Krstič - Planinc

Dr. Jože Zupančič, dr. Nada Hribar in dr. Pavel Grošelj: "Pri nas se je mogoče naročiti..."

pomoč. Dr. Pavel Grošelj, vodja urgentne službe pravi, da so jo organizirali že pred dobrimi dvajsetimi leti in jo ves ta čas nadgrajevali. "Organizirani smo tako, da lahko huje obolelemu ali ranjenemu v čim krajšem času priskočimo na pomoč, ga čim bolj oskrbimo že tu in ga potem brez časovne stiske pripeljemo do ustreznega centra, kjer mu bodo nudili pomoč. Dobro smo opremljeni, skrbimo pa tudi za nenehno izpopolnjevanje našega kadra z različnimi tečaji in seminarji," pravi dr. Grošelj, ki pa je ob enem poudaril, da se mu zdi nujno svetovati ljudem, da k njim ne hodijo tisti, ki zdravniške pomoči niso res nujno potrebni. "Tako se bomo lahko izjemno

Cesta Ljubno - Luče

"Najvišji" lažejo in se sprenevedajo

Odveč je trošiti besede in prostor o stanju regionalne ceste od Ljubnega do Luč. Že dolga leta si imena "cesta" ne zasluži več, po katastrofalnih poplavih pa je preprosto postala grozeča nevarnost za vse udeležence v prometu, pravzaprav "tempirana bomba", ki dobesedno kliče po nesreči. Na vsej razdalji je cestišče več kot slabo, na nekaterih mestih pa je stanje res grozljivo. Nihče je niti redno ne vzdržuje, leseni količki in

raznobarvni trakci pa so cesti in zlasti skrbi za prometno varnost milo rečeno v posmeh. (Tudi in predvsem ljudem, ki so vsakodnevno življenjsko odvisni od nje, da o toliko opevanih možnostih razvoja turizma, na področju Luč in celotnega Solčavskega z Logarsko dolino vred sploh ne razpredamo. Zlasti v Logarski dolini je napredek očiten, a kaj, ko bo kmalu odrezana od sveta. Ta trditev vsekakor ni prenapihnjena; vsak, ki cesto vsaj malo

pozna, je namreč prepričan, da je ob prvi nekoliko višji in divji Savinji najmanj na dveh mestih ne bo več.

Pa kaj! Že kar neokusno se je spominjati obljub in zagotovil vseh najvišjih državnih in drugih predstavnikov, ki so jih dali ljudem ob najrazličnejših priložnostih in "slavjih". Vsi po vrsti so pozabili nanje in se na vse pretege sprenevedajo, torej so lagali in še lažejo. Vsi napor predstavnikov bivše občine Mozirje in novih občin so

zaman. Mirko Zamernik, župan občine Luče, je pri tem posebej prizadeven in v Ljubljani ga imajo gotovo že vrh glave; pravzaprav bi ga že zdavnaj imeli, če ne bi bili tako brezbržni.

"Vseh "obiskov" v Ljubljani ne bi našteval. Naj povem le, da tudi obiski na ministrstvu za promet in zveze, točneje pri državnem sekretarju za ceste Marjanu Dvorniku, ta cesto in probleme še predobro pozna, ni dal kakšnih posebnih obetov. Izgovor seveda ima na dlani - to je državni proračun. Za ceste,

seveda brez znamenitega križa, naj bi bilo letos namenjenih 12 milijard tolarjev. Leta 1992 jih je bilo 17 in državni sekretar trdi, da ob takšni številki ne bi bilo zaprek. Vendar te številke ni in upanje plahni. Za slabe tri kilometre dolg odsek je vsa dokumentacija že pripravljena, predračunska vrednost je 300 milijonov tolarjev, v predlogu proračuna pa naj bi bilo predvidenih 100 milijonov. Bil sem tudi v parlamentu in imam zagotovilo vsaj poslanskih skupin SDSS in SLS, da bosta vložili dopolnilo, računam pa tudi na pomoč drugih strank. Puške v koruzo nisem in ne bom vrgel, upanje vendarle še ostaja. Namen poznega sprejemanja je jasen - kleščanje proračunske porabe. Pri tem je zanimivo, da bodo menda proračun za pri-

hodnje leto sprejemali še letos; jasno, naslednje leto bodo volitve," zagrenjeno dodaja lučki župan. Četudi sprejmemo najbolj belo od bolj ali manj črnih ter bolj ali manj svetlih iniač, potem naj bi proračun sprejeli junija in v njem naj bi torej sredstva bila zagotovljena, težav še ne bi bilo konec. Potreben bi bil razpis za izvajalca del, to terja veliko časa in prave gradbene sezone bo konec. Ne glede na to se v Zgornji Savinjski dolini in posebej v Lučah ne dajo. Ljudje so ogorčeni, skupaj s šoferji pa že napoveduje opozorilno zaporo ceste; povsem zaprti je seveda ne bodo, ker v lastno skledo ne mislijo pljuvati, vprašanje pa je, če bo takrat sploh še prevozna.

■ jp

In tole naj bi bili cesta in skrb za varno vožnjo!?

Poslovne novice

Združenje podjetnikov Slovenije in Gea College vabita v večerno šolo podjetništva. Cilj programa je usposobiti podjetnike za organiziranje in vodenje podjetij ali delov večjih podjetij. Šola je sestavljena iz petih vsebinskih področij (podjetniška vizija, marketing, menedžment, finance -ekonomika -računovodstvo in kadri). Trajala bo 4 mesece, in sicer ob torkih in četrtkih s pričetkom 6. aprila v prostorih restavracije Žana Žalec. Osnovna cena je 144.000 SIT za udeleženca.

Gospodarska zbornica Slovenije in Ministrstvo za ekonomsko odnose in razvoj predvidevata naslednje skupne predstavitve slovenskega gospodarstva: POZNAN Poljska - 18.-23. junij, ZAGREB - 11.-17. september, BUDIMPEŠTA - 17.-20. oktober, DUNAJ - 6.-9. november, BRATISLAVA - 28. november-1. december. Rok za okvirno prijavo za 1. predstavitev na Poljskem in ostale predstavitve je 10. april.

Obveščamo vas, da bo 25. aprila v Mariboru poslovna konferenca s podjetji iz Češke z območja Brna. Sodeluje 16 podjetij s ponudbo in povpraševanjem za les in lesene proizvode, hrane in montažne dejavnosti.

Od 9. do 11. maja bo obiskala Slovenijo gospodarska delegacija iz Baden-Wuerttemberga. V delegaciji bodo predstavniki 21 podjetij.

Obveščamo vas, da v naslednjih treh mesecih Gorenje Inova organizira naslednje seminarje: Strategija v malem podjetju, Kako uspeti z malo trgovino, Osnove marketinga in promocije, Obvladovanje časa, Uspešna pogajanja in prodaja, Kako čitati in razumeti bilance, Generiranje podjetniških idej, Obvladovanje stroškov, Vodenje in motiviranje sodelavcev ter poslovni načrt.

20 let PREMOGOVIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI

Z ZNANJEM IN MLADIMI LJUDMI BOGATO PODJETJE

"Premogovnik je moderen in nič kaj starčevskega videza nima. Po doseženih tehničnih parametrih, to je učinkih, produktivnosti, velikosti proizvodnje z enega odkopa, ga prav gotovo lahko uvrščamo v svetovni vrh".

dr. Franc Žerdin

Premogovnik Velenje in ustvariti njegovo novo celostno podobo. Zakaj in v čem so glavne spremembe?

Dr. Žerdin: "Kot je prijetno in všečno, če si človek vsake toliko časa kupi novo obleko, si preuredi svoj videz, tako je dobro, da za novo celostno podobo v primernem trenutku poskrbi tudi podjetje. Ocenili smo, da je 120 letnica tak primeren trenutek za to dejanje. Z novo celostno podobo želimo poudariti, da je premogovnik moderno, z znanjem, optimizmom in mladimi ljudmi bogato podjetje, ki se poleg osnovne, t.j. premogarske dejavnosti, ukvarja tudi še z mnogimi drugimi stvarmi. Od tod tudi slogan podjetja "Bogastvo ljudi in narave".

In nenazadnje, s spremembo imena podjetja, pravzaprav z njegovo vrnitvijo k imenu, ki ga je že imel, želimo svetu ponovno povedati staro resnico, da premog kopljemo v premogovniku in ne v rudniku, kot bi iz sedanjega imena lahko marsikdo sklepal. Prepričan sem, da se bo novo - staro ime "Premogovnik Velenje" zelo hitro prijelo in da bomo z vrnitvijo tega imena zadostili številnim ljubiteljem slovenskega jezika, ki so nas na nelogičnost sedanjega imena podjetja pogosto opozarjali."

PRAZNOVANJE JE NAJLEPŠE, ČE GA PRAZNUJEŠ SKUPAJ S PRIJATELJI!

ZATO VAS VABIMO K OGLEDOM PRIREDITEV OB DNEVU, KO MINEVA 120. LET OD ZAČETKA PREMOGOVIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI:

Razstava arhivskih fotografij o velenjskem premogovniku - ogprteje 11. aprila 1995 ob 13. uri v avli upravne zgradbe v Prelogah; razstava bo postavljena v avli upravne zgradbe, v jedilnici in prezivnici v Prelogah

Razstava v izložbi ljubljanske Name Prikazovanje arhivskih filmov - v Domu kulture v Velenju 11. aprila: med 9. in 11. uro in med 11. in 13. uro dopoldanski predstavi za šolarje in druge obiskovalce - predvajani bosta filma RLV 1955 (Izgradnja jaška v Starih Prelogah) in Premog je luč (1994)

med 18. in 20. uro za druge obiskovalce - predvajani bodo filmi RLV 1955 (Izgradnja jaška v Starih Prelogah), Mesto nad Ilgnitom (1958), Izvozni nadkop Pesje (1971/72), Družmirje vas (1979) Zadnji dim iz velenjske elektrarne (1972) in Rudnik lignita Velenje (1993)

- v Kulturnem domu v Šoštanju 12. aprila - med 18. in 20. uro bodo predvajani filmi Družmirje vas (1979), Zadnji dim iz velenjske elektrarne (1972), RLV 1955 (Izgradnja jaška v Starih Prelogah), Rušenje šoštanjske cerkve (1972) in Rudnik lignita Velenje (1993)

VSTOP PROST!

Letos mineva 120. leto razvoja premogovništva v Šaleški dolini. V teh 120. letih je bilo iz nederij doline izkopanih 155 milijonov ton lignita, premogovnik pa se je skozi leta vzponov, padcev, kriz in velikih uspehov razvil v enega najmodernejših evropskih podzemnih premogovnikov. Teh 120 let je prepletenih z delom, življenjem, usodami in uspehi množice rudarjev in drugih delavcev, ki so ustvarjali uspešno podjetje in gradili mesto Velenje. Danes je na čelu 4000 članskega delovnega kolektiva velenjskega premogovnika Franc Žerdin, doktor rudarskih znanosti, diplomirani inženir rudarstva.

Kakšen je velenjski premogovnik v 120. letu svojega obstoja in delovanja?

Dr. Žerdin: "Moderen je in nič kaj starčevskega videza nima. Po doseženih tehničnih parametrih, to je učinkih, produktivnosti, velikosti proizvodnje z enega odkopa, ga prav gotovo lahko uvrščamo v svetovni vrh. Enako velja tudi za proizvodno ceno premoga, saj je ta dovolj nizka v primerjavi s ceno drugih domačih premogov kot tudi v primerjavi s ceno premogov, ki jih v Slovenijo uvažamo iz različnih koncev sveta.

Je pa za današnji premogovnik značilno tudi to, da v njem delajo mladi ljudje in da je pripadnost zaposlenih podjetju zelo velika. In to je dobro. V tem vidim možnosti in perspektivo za še nekaj naslednjih generacij otrok, saj zaloge premoga omogočajo vsaj še 50-letno življenjsko dobo premogovnika."

Konec lanskega leta je bil sprejet strateški načrt razvoja premogovnika do leta 2004. Kako ta načrt opredeljuje razvoj podjetja?

Dr. Žerdin: "Dolgoročni delovni načrt premogovnika sloni na štirih temeljnih ciljih podjetja:

- Termoelektrarno Šoštanj oskrbovati s premogom tako, da bo njeno obratovanje zanesljivo,
- zagotoviti maksimalno raven varnosti in humanosti pri izvajanju delovnega procesa,
- skupaj s TEŠJ poskrbeti za sodoben in učinkovit način ekološke sanacije Šaleške doline,
- delovni proces pridobivanja premoga voditi in izvajati tako, da bo cena našega premoga konkurenčna cenam drugih premogov.

Delovni načrt je izdelan v štirih variantah proizvodnje od 3,4 milijona ton do 4,0 milijona ton letno. Z večjimi ali manjšimi posledicami - predvsem pri zaposlovanju, ceni premoga ter glede poslovnega izida - so izvedljive vse štiri variante. Najbližja realnosti pa je varianta proizvodnje 3,8 milijona ton premoga na leto. Po letu 1998 predvidevamo porabo vsega premoga v TE Šoštanj, saj bo ta v tem času že imela izgrajene čistilne naprave v celoti.

V tem času tudi ne predvidevamo nikakršnih aktivnosti na področju "jame Šoštanj", v celoti pa bomo prenehali odkopavati premog v sedanjih jami Škale. Zaposlovanje bo po letu 1996 intenzivnejše, kot je sedaj, saj bomo na leto lahko na novo zaposlili od 130 do 180 ljudi različnih poklicnih usmeritev."

Letos naj bi velenjski premogovnik dobil novega lastnika. Kako teče proces lastninjenja?

Dr. Žerdin: "Veliko prepočasi. Večinski lastnik premogovnika bo tudi v bodoče država. Mi smo sicer program lastninjenja oddali v roku, to je v decembru 1994, vendar pa državni mlini meljejo zelo počasi. Nevšečna je ta počasnost, saj smo zaposlenim in vsem, od katerih smo vzeli njihove lastninske certifikate v hranjenje, obljubili, da bodo lahko certifikate zamenjali za delnice podjetja v prvi polovici letošnjega leta; pri tem se ne bi radi demantirali."

V premogovniku ste v zadnjih letih veliko naredili za rekultivacijo poškodovanih površin in nasploh za zmanjšanje vplivov rudarjenja na okolje. Kako se lotevate varovanja okolja in kaj ste že storili?

Dr. Žerdin: "Odgovor na to vprašanje je lahko večplasten in zelo obširen. Premogovnik je dolžan izvajati rekultivacijo poškodovanega ozemlja, čeprav ta ne more biti taka, da bi ozemlje lahko vrnilo v prvotno stanje. Zavod za urbanizem Velenje je skupaj z vrsto fakultet in inštitutov že pred časom izdelal t.i. krajinske zasnove ugrezninskega območja velenjskega premogovnika. Dokument je nastajal kar nekaj let, bil temeljito recenziran, zelo veliko je tudi stal, opravljena je bila javna predstavitev, nikoli pa ga niso uspeli sprejeti v občinskem parlamentu. Osebnostno mislim, da je to velika škoda in da bi bilo zelo smiselno napraviti še ta napor, saj bi na ta način premogovnik

veliko lažje in še bolj organizirano vlagal sredstva v sanacijo okolja.

Kljub temu pa je bilo na tem področju storjenih veliko aktivnosti, ki jih lahko vsak občan vsakodnevno spremlja. Kar nekaj vrst aktivnosti je za izvajanje sanacije okolja predvidenih tudi v že omenjenem dolgoročnem strateškem dokumentu.

Zdi se mi pomembno poudariti tudi to, da smo glede reševanja ekoloških problemov našli veliko skupnih interesov s TE Šoštanj. Ti se uresničujejo skozi timsko delo, skupno financiranje raznih projektov, navsezadnje tudi skozi skupno razreševanje mnogih problemov, do katerih prihaja v krajevnih skupnostih. Prav pri slednjih prihaja tudi do konfliktnih situacij in razočaranj, saj so razlike med možnostmi podjetij in željami krajevnih funkcionarjev predvsem pri izvajanju nekaterih investicij mnogokrat prevelike."

Razvoj Šaleške doline je od nekdaj tesno povezan s premogovništvom, posebej pa še nastanek in razvoj mesta Velenja. V čem vse se skozi zadnjih trideset let in danes kaže ta povezanost podjetja, ki ga vodite, s Šaleško dolino?

Dr. Žerdin: "Ves čas svojega obstoja je premogovnik z mestom Velenje pa tudi z okoliškimi kraji živel v dokaj dobrem sožitju. Predvsem je bil premogovnik podjetje, v katerem je bilo zaposlenih največ ljudi, dolga leta v glavnem domačinov. Kot pa je podjetje doživljalo vzpone in padce, tako je z njim bolj ali manj intenzivno rastle tudi mesto Velenje, z njim so nekatere vasi za vedno umrle.

Sreča je, da so premogovnik v zgodovini vodili tudi ljudje, ki so imeli smisel za razvoj mesta, za ustanavljanje novih podjetij, šol, za razvoj kulture, športa... Zelo pomembno je tudi, da je bila zgrajena Termoelektrarna Šoštanj, ki danes pomeni skoraj edinega porabnika sicer nizkokaloričnega in ekološko spornega premoga iz Šaleške doline. In dobro je tudi, da premogovnik ni zastal v razvoju, da je bila pri nas razvita originalna visokoproduktivna velenjska odkopna metoda, ki jo danes uspešno uporabljajo tudi drugod v svetu.

Mislím, da je premogovnik še vedno podjetje, ki krajem v svoji okolici pomeni veliko, ne samo zaradi tega, ker je v njem zaposlenih skoraj 4100 ljudi, pač pa tudi zato, ker je od njegovega dela in odnosa odvisnih veliko drugih podjetij, športnih klubov, kulturnih ustanov, šol, krajevnih skupnosti in še bi lahko našteval.

Mislím, da je takšna soodvisnost premogovnika s prebivalci Šaleške doline dobra. Bilo bi smiselno, da bi se mesto Velenje s premogovnikom identificiralo še v večji meri. Trdim, da je Velenje mesto mladih ljudi, s čudovito glasbeno in drugimi šolami, z mnogimi dobro uveljavljenimi aktivnostmi mladih. Če v vse to vkomponiramo še premogarsko tradicijo, in ta je dejstvo, potem bi na tem lahko gradili koncept nadaljnega razvoja mesta Velenja.

Že dolgo zagovarjam tudi idejo, da bi občina svoj praznik morala v večji meri povezati s praznovanjem rudarskega praznika in s "skokom čez kožo", ki je prav gotovo najbolj množično obiskana prireditev v mestu."

V svojem jubilejnem letu ste se v Rudniku lignita Velenje odločili spremeniti ime podjetja (nazaj) v

S premogovnikom je rastle tudi mesto Velenje.

BOGASTVO LJUDI IN NARAVE

VODSTVO PODJETJA

Poslovni odbor:

dr. Franc Žerdin, dipl. inž. rudarstva, predsednik

Marjan Kolenc, dipl. inž. rudarstva, član odbora za tehnično področje,

Janko Lukner, dipl. sociolog, član odbora za kadrovske-splošne zadeve,

Dragica Kotnik, diplomirana ekonomistka, članica odbora za gospodarjenje

Strateške usmeritve podjetja:

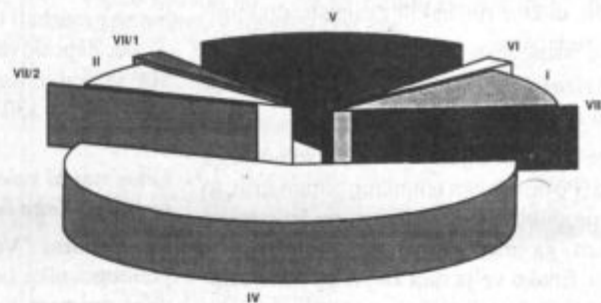
ZANESLJIVA OSKRBA TEŠ S PREMIOGOM, ZAGOTAVLJANJE VARNEGA IN HUMANEGA DELA, RAZREŠEVANJE EKOLOŠKIH TEŽAV, KONKUREČNOST DOMAČEGA PREMIOGA TUJIM

- Smo podjetje, ki svoje usode nikdar ni prepuščalo naključju. Na razvojnih razpotjih smo znali strniti moči in s tradicionalno rudarsko solidarnostjo, znanjem in vizijo poiskali pot naprej.
- Strategija razvoja lastnega kadrovskega potenciala rojeva sadove v ljudeh, ki znajo, ki vidijo bodočnost in izziv v premogovniku. Ljudje in njihovo znanje so naša temeljna konkurenčna prednost, ki nas postavlja ob bok najrazvitejšim premogovnikom v svetu.
- Sistem razvoja kadrov predstavlja celovit razvoj sodelavcev v skladu s potrebami podjetja.
- Strokovno delo, razvoj in uspešnost podjetja so odvisni od strokovnjakov različnih strok: rudarske, strojne, elektrotehnične, gradbene, računalniške, ekonomske, družboslovne.

IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH KONEC LETA 1994

I stopnja - 466
II stopnja - 291
IV stopnja - 2351
V stopnja - 801
VI stopnja - 86
VII/1 stopnja - 97
VII/2 stopnja - 5
VIII stopnja - 2

SPODBUJAMO RAZVOJ KULTURE IN ŠPORTA

HČERSKA PODJETJA

RUDARSKI OKTET
že 16 let neguje rudarsko pesem.

Člani **LIKOVNE SKUPINE PIN**
razstavljajo svoja dela tudi izven meja občine Velenje.

RUDARSKA GODBA
je dobitnica zlatih medalj na štirih svetovnih prvenstvih pihalnih orkestrrov.

Nogometni klub **RUDAR** -
v družbi najboljših!

ATLETSKI KLUB VELENJE spada med
najuspešnejše atletske kolektive v Sloveniji.

V PODJETJU SPODBUJAMO RAZVOJ MESTA, ŠOLSTVA, KULTURE, ŠPORTA IN USTANAVLJANJE NOVIH PODJETIJ.

PLP, d.o.o.
proizvodnja lesnih polizdelkov, žaganje lesa,
prodaja sekancev in drv, brušenje rezil,
decimirani elementi

KAMNOLOM, d.o.o.
pridobivanje peska
in kamenja

MIZARSTVO, d.o.o.
izdelovanje stavbnega pohištva, notranje
opreme, lepljenih elementov, opreme za vr,
lesenih izdelkov po naročilu in savn

GOST, d.o.o.
opravljanje gostinskih storitev in počitniško
juristične dejavnosti

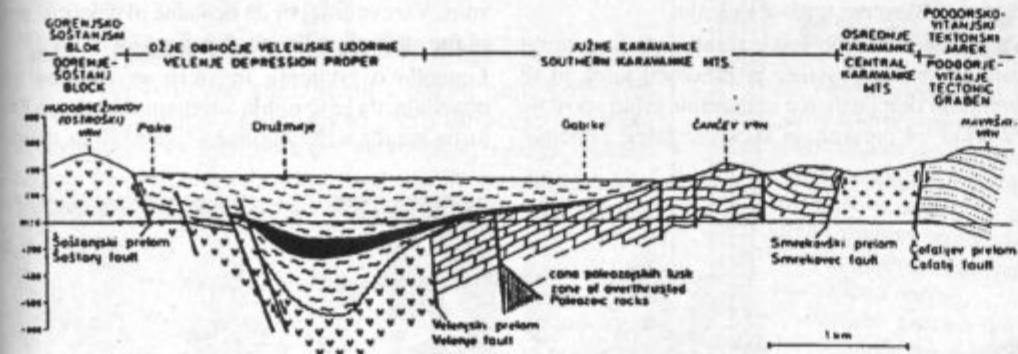
HABIT, d.o.o.
podjetje za upravljanje s stanovanji

INFORMATIKA, d.o.o.
izdelovanje računalniških programov
in obdelava podatkov

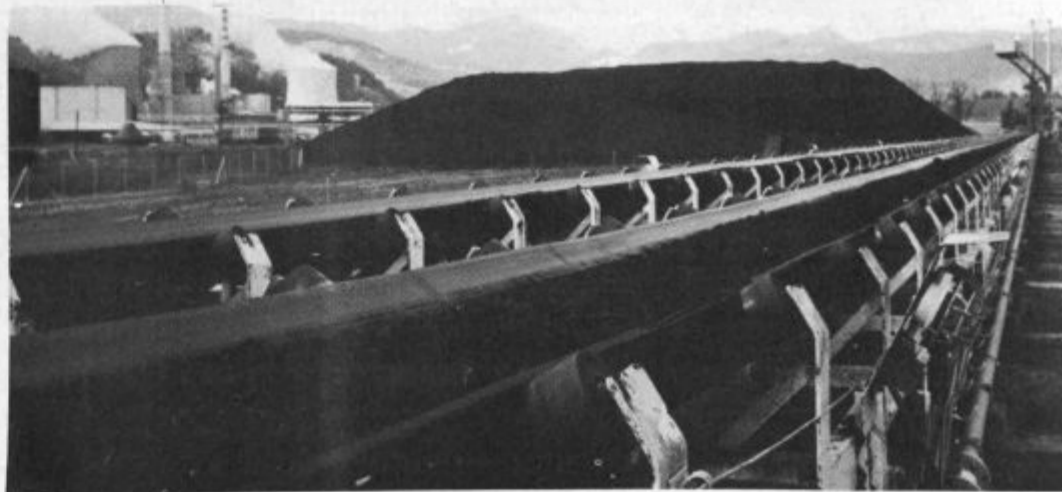
120 let PREMOGOVIŠTVA V ŠALEŠKI DOLINI

PRIDOBIVANJE PREMOGA

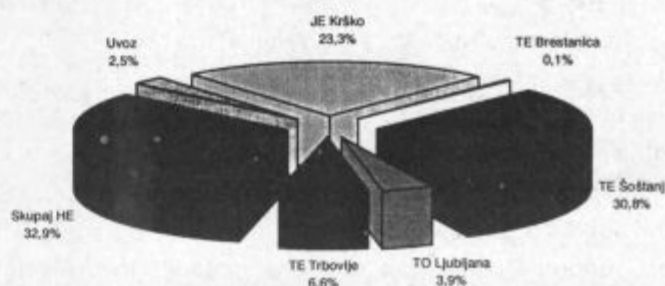
Pod približno eno četrtno Šaleške doline leži v globini 200 do 600 metrov enovit sloj lignita z maksimalno debelino 170 metrov. Lignitni sloj je 8,5 km dolg in 2,5 km širok. Nad slojem premoga je plast izolacijske gline, ki omogoča odkopavanje pod krovinskimi in površinskimi vodnimi akumulacijami. Starost velenjskega premoga je približno 2,5 milijonov let.

Velenjski premogovnik zagotavlja TEŠ premog za proizvodnjo več kot ene tretjine pridobljene električne energije v Sloveniji.

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE V SLOVENIJI V LETU 1994

Pridobivanje premoga je povsem mehanizirano. Največja dnevna proizvodnja premogovnika je bila 30.000 ton. Največja dnevna proizvodnja na enem odkopu je bila 9.000 ton. Z letno produktivnostjo 1000 ton na zaposlenega se premogovnik uvršča med najboljše v Evropi.

Moderni napredovalni stroji z vso spremljajočo mehanizacijo omogočajo izdelavo 15.000 m novih jamskih prog vsako leto. V premogovniku je konstantno odprtih 70 km jamskih prog.

RAZVOJ

Sektor za raziskave in razvoj je registriran kot razvojno raziskovalna enota Ministrstva za znanost in tehnologijo Republike Slovenije.

Potrjuje se dolgoletno pravočasno uvajanje tehnoloških in tehničnih novosti v proizvodni proces, kar se odraža v nizkih in evropskih cenah konkurenčnih proizvodnih stroškov.

Projektno vodenje je za reševanje vseh problemov v podjetju najprimernejše, ker omogoča v določenem trenutku vključitev v izvedbo zahtevnih projektov vseh razpoložljivih virov (strokovnjakov, opreme, sredstev) ne glede na njihovo organizacijsko pripadnost.

Razvojna dejavnost se ne odvija samo v razvojnih oddelkih, temveč je sestavni del vseh organizacijskih struktur podjetja.

Težišče razvojno raziskovane dejavnosti je usmerjeno k: zagotavljanju zanesljivosti obratovanja celotnega postrojenja, usklajenosti tehnologije in tehnike, ekološko manj sporni proizvodnji premoga, varnosti in humanosti dela, ekonomski učinkovitosti poslovanja.

ERICo, zavod za ekološke raziskave

Nadzor nad onesnaževanjem in onesnaženostjo v okolju je potreben za izbiro pravih ukrepov. ERICo Velenje raziskuje stanje okolja po najsoodnejših znanstvenih metodah in pripravlja strokovne osnove za izboljšanje stanja. Ustavitev onesnaževanja Velenjskega jezera in izboljšanje kakovosti reke Pake do naselitve rib sta prenosna raziskovalni dosežki ERICa Velenje v praksi.

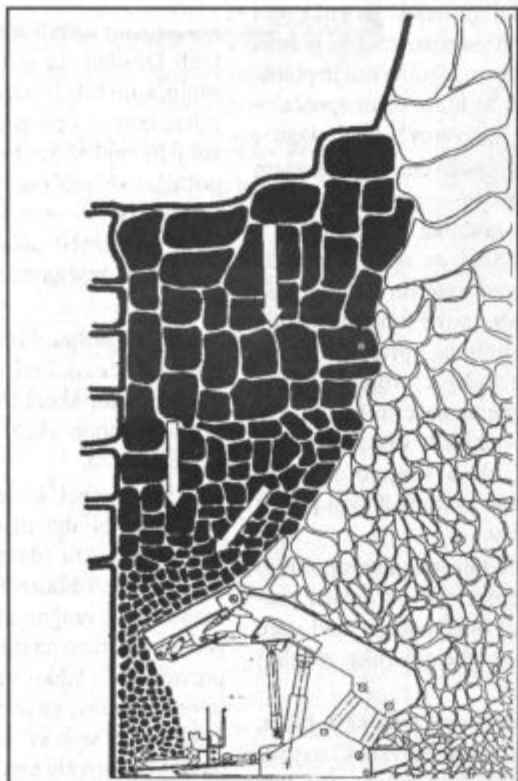
Varstvo okolja

Pomembni investicijski posegi v varstvo okolja:

- zaprt krogotok vode za transport pepela na površinsko odlagališče
- čistilne naprave na bloku 4 TEŠ
- priprave na izgradnjo čistilne naprave na bloku 5 TEŠ
- ekološki informacijski sistem

Premogovnik pri pridobivanju premoga aktivno vpliva na površino. Zaradi vplivov rudarjenja na okolje podjetje načrtno skrbi za reaktivacijo degradiranega zemljišča. Rezultat sistemskemu pristopu so objekti v Turističnem rekreacijskem centru Jezero (naselje Kunta-Kinte, rekreacijske površine in športna igrišča, vodne površine), kjer je nekoč kmetijsko zemljišče dobilo novo obliko in omogoča novo kvaliteto življenja prebivalcev Šaleške doline. Dejavnosti TRC Jezero so usmerjene v: rekreacijsko-sportne, promocijske, turistične, preventivne, gostinske in muzejske dejavnosti.

Velenjska odkopna metoda je bila dokončno razvita v 60-tih letih, ko smo začeli uporabljati jekleno podgradnjo na odkopih. Z razvojem odkopnega hidravličnega podpora, ki je že tudi elektrohidravlično krmiljeno, smo na odkopih dosegli takšne pogoje, da že dosegamo odkopne učinke več kot 180 ton na dnino.

Metoda širokočelnega odkopavanja se zaradi svoje specifičnosti in prilagojenosti razmeram debelih slojev premoga imenuje "velenjska odkopna metoda". V organizacijskem in tehnološkem smislu smo jo vseskozi izpopolnjevali tako, da je danes originalna tudi v svetovnem merilu.

HTZ - Higiena, tehnika, zaščita - invalidska delavnica;

izdelovanje osebnih zaščitnih sredstev, opreme za šport in prosti čas, usnjene galanterije ter opravljanje krojaških, čevljarskih in tapetniških storitev

MEJNIKI

- 1875 - najdba glavnega lignitnega sloja
- 1885 - Daniel pl. Lapp kupi rudarsko posest v Šaleški dolini
- 1887 - začetek gradnje prvega jaška, ki je dobil ime "jašek prestolonaslednika Rudolfa" - letna proizvodnja 3.500 ton
- 1890 - zaposlenih 153 delavcev
- 1891 - izgradnja železniške povezave Velenje - Celje
- 1899 - zgrajena železniška proga Velenje - Dravograd
- 1905 - prva električna energija, pridobljena iz lignita
- 1918 - prvi vdor vode v jamo
- 1919 - ustanovljena rudarska godba - Šaleški premogovnik se preimenuje v Državni rudnik Velenje
- 1929 - dograjena prva faza velenjske elektrarne
- 1934 - letna proizvodnja 69.220 ton
- 1944 - napad enot NOV in bombni napad zavezniških letal na premogovnik
- 1945 - zaposlenih 836 delavcev - premogovnik postane Rudnik lignita Velenje
- 1950 - upravljanje premogovnika prevzame delavski svet - izgradnja nove "jame Preloge"
- 1955 - prvič letna proizvodnja preseže milijon ton
- 1958 - ustanovitev Industrijske-rudarske šole
- 1959 - slovesno odprt center novega Velenja
- 1961 - začetki uporabe "velenjske odkopne metode" in uvajanje mehaniziranega odkopavanja
- 1965 - zaposlenih 3.908 delavcev
- 1972 - dokončanje tretje faze TE Šoštanj
- 1975 - proizvodnja 4 milijone 265.000 ton na leto
- 1977 - dokončanje četrte faze TE Šoštanj
- 1978 - ustanovitev SOZD Rudarsko elektroenergetski kombinat
- 1981 - letna proizvodnja 5 milijonov ton
- 1986 - odprtje nadomestnih objektov Preloge
- 1987 - odprtje drobilnice in klasirnice Pesje
- 1993 - zaposlenih 4.200 delavcev pri proizvodnji 3,9 milijona ton
- 1994 - dokončanje gradnje čistilnih naprav v TE Šoštanj - začetek lastninjenja premogovnika
- 1995 - načrtovana proizvodnja 3,9 milijona ton premoga na leto in 3.950 delavcev

11. april 1875

Med raziskovalci premogovih slojev v 19. stoletju v Šaleški dolini je bil najbolj znan Franc Mages, posestnik z Dunaja. Po večletnem raziskovanju je **11. aprila 1875** z vrtino v bližini sedanjega jaška Škale prišel do globine **101,6 metra in naletel na "glavni sloj"**. Prevertaval ga je skoraj mesec dni in ga 9. maja 1875 dokončno prevrtal. Debelina sloja je bila več kot 37 metrov in je vsebovala le malo gline. Najdbo tega glavnega lignitnega sloja, za katerega so najprej ugotovili solidno debelino in kvaliteto, kasneje pa še velike rezerve, smemo imeti za **temeljni kamen sedanjega velenjskega premogovnika**.

Po tem dogodku so raziskovalna in odpiralna dela potekala zelo počasi. Franc Mages zaradi svoje prevelike okupiranosti na različnih področjih ni izkoristil možnosti odprtja premogovnika in se je po desetletnem omahovanju aprila 1885 odločil in rudarsko posest v Šaleški dolini in tudi na drugih območjih Slovenije prodal Danielu Lappu, gradbeniškem podjetniku iz Saarbrueckna. Ta je imel dovolj denarja in volje, da se je takoj lotil nadaljnjih raziskav in izdelovanja jamskih vrtin. V letih 1885/86 je izdelal prve geološke karte ter podolžni profil ležišča premoga, raziskave pa so zajemale vzhodni in centralni del šaleške premogovne kadunje. Proizvodna dejavnost v vseh 120. letih ni preseгла meja takrat določenih jamskih mer.

Daniel Lapp, ki ga upravičeno imenujemo za ustanovitelja sedanjega velenjskega premogovnika, je ob koncu leta 1886 ocenil, da pozna zadostne rezerve lignita in se je odločil za jamsko odpiranje nahajališča. Že 14. januarja 1887 so začeli z gradnjo prvega jaška na glavni sloj lignita in mu dali ime po kronprincu Rudolfu. Dve leti za tem so izdelali glavni izvozni jašek in mu dali ime Franc Jožef. Leta 1891 so pri tem jašku namestili dvobobenski izvažalni stroj na parni pogon, ki je obratoval kar do leta 1956. Jašek Franc Jožef se je

kasneje preimenoval v jašek kralja Petra, nato pa v jašek Škale. Ta jašek še vedno obratuje.

Zračilni jašek Rudolf je leta 1903 pogorel, zato so ga morali zasuti in zapreti. V istem letu so v njegovi neposredni bližini zgradili nov jašek Rudolf, globok 92 metrov, ki je skupaj z ventilatorsko postajo obratoval do leta 1975.

Leta 1904 so izdelali zahodni zračilni jašek Glinšek. Globok je bil 178 metrov in je obratoval do leta 1974. Ta jašek je imel ventilator, ki je deloval na električni pogon, torej so pri premogovniku zgradili svojo **prvo elektrarno**, ki je porabljala premog. Imamo jo za zametek razvoja velikih toplotnih elektrarn in hkrati s tem za dokončno **usmeritev premogovnika o načinu porabe premoga**.

Velenje

TRADICIJA

SKOK ČEZ KOŽO

izvira iz 16. stoletja, ko so v čeških in slovaških rudnikih uvedli svečano sprejemanje novincev. Bolj ali manj po starih običajih ga ohranjajo ponekod v Evropi, v Sloveniji pa le v Velenju.

Na praznik so se ob jašku zbrali rudarji in drugi člani skupnosti. Novinec je preskočil jašek in se zaobljubil skupnosti. Ko so odprtine jaškov postale prevelike za preskok, je skok čez jašek zamenjal

Za praznik so rudarji oblečeni v uniforme, simbol stanu.

skok čez kožo. V jeziku rudarjev je koža kos telečjega usnja z jermenom in pasovi, ki ga je imel rudar pripasanega okoli pasu, tako da mu je pokrival zadnjo plat. Po drčah se je na njem spuščal v jamske prostore, v jami ga je varoval pred vlago.

Tudi danes je osrednji del skoka čez kožo sprejem novincev. Na sprejem pridejo v gosjem redu kot spomin na ozke jamske hodnike. Oblečeni so v uniforme, simbol stanu. Skok se opravi tako, da novinec stopi na sod, pred katerim dva starejša člana skupnosti držita kožo, pove svoje generalije in geslo, odgovori na morebitna vprašanja, izpije vrček piva in skoči čez kožo k svojemu botru. Novinec dobi tako svojega zaščitnika, ki mu svetuje pri delu in v življenjskih stiskah. Ko vsi novinci opravijo skok, dajo skupno svečano zaobljubo, da bodo pošteno opravljali svoj poklic in spoštovali tradicije stanu.

Da so sklenili šolanje v srednji šoli, danes potrdijo še s predajo ključa in svetilke leto dni mlajši generaciji, izpijejo vrčke piva in se podajo med stare rudarje, ki jim s krepkim stiskom roke zaželijo dobrodošlico in **SREČNO**.

Slovenski rudarji praznujemo svoj praznik 3. julija, v spomin na petdnevno gladovno stavko, ki so jo 3. julija 1934. leta začeli zasavski rudarji. Od leta 1962, ko je v Velenju v tedanji industrijski rudarski šoli končala šolanje prva generacija učencev, praznujemo velenjski rudarji svoj stanovski praznik s tradicionalnim skokom čez kožo mladih rudarjev.

SV. BARBARA

goduje 4. decembra in je zaveznica rudarjev, pa le topničarjev, vojakov in livarjev topov, gasilcev in ranjencev - vseh, ki jim grozi nagla, nepredvidena smrt. Varovala naj bi jih nenadne in nesrečne smrti in jim stala ob strani ob zadnji uri.

Legenda o življenju in smrti sv. Barbare pripoveduje, da se je rodila v tretjem stoletju po Kristustu, menda v Heliopolisu v Egiptu ali pa morda v

Sv. Barbara, levi stranski oltar, sv. Janez na Vinski gori, Jožef Staner, 1740

Nikomedijski v Mali Aziji. Njen oče, bogati poganski kralj Dioskur, jo je ljubosumno čuval in trepetal zanj, kajti bila je neznanško ljubka. Dal je zgraditi trden, bogato opremljen stolp zanj, zaklenil jo je vanj in budno so jo čuvali, da se ji ne bi kdo približal. Kljub odrezanosti od sveta je Barbara slišala za novo vero, ki jo je močno zanimala, nauk pa ji je razložil učitelj, preoblečen v zdravnika. Sprejela je krščanstvo, se dala krstiti in zaobljubila devištvu.

V svojem stolpu, ki je imel le dvoje oken, je dala (ko je bil oče zdoma), prebiti še tretje: da bi svetloba liła v prostor skozi troje oken, kot duša sprejema svoje svetlobo skozi troje oken: Očeta, Sina in Svetega duha.

Oče je pobesnel, ko se je vrnil in slišal za hčerino vero in zaobljubo, namenil jo je bil namreč poganskemu prefektu (deželnemu upravniku) za ženo. Izročil jo je oblastem, ki so v tem času kristjane neusmiljeno preganjali. Barbaro so najprej zverinsko mučili, nato pa si je sam neizprosni oče izprosil pravico, da ji lahko z mečem oddrobi glavo. Ko se je vrnil domov, ga je za kazen zadela strela z neba. Zaradi tega se k sv. Barbari zatekajo tudi kmetje, da bi jih varovala pred strelo.

Rudarji jo imajo za svojo zaveznico, kajti živela je v temnem stolpu, kakor so temni tudi rudniški rovi. Včasih na dan sv. Barbare rudarji niso delali.

V plejadi svetnikov in svetnic sv. Barbare ni težko prepoznati. Stolp s tremi okni, v katerem je bila zaprta, je njen obvezen simbol, prav tako meč, s katerim je bila obglavljena. Umetniki ji dajejo v roke kelih s hostijo, zakaj v trenutku smrti je izprosil pri Gospodu milost rešnjejšega telesa za vse, ki bodo spoštovali njeno mučeništvo.

Prilogo pripravili:

Božena Steiner, dr. Milan Medved, Marjan Hudej, Tatjana Krenker, Aca Poles, Peter Pušnik, Diana Janežič

oblikoval: Hans Avberšek

PREMGOVNIK Velenje, 1995

HOROSKOP

Oven od 21. marca do 20. aprila

Ostanite trdni in neomajni, pa vam ne bo treba več dolgo čakati na posledice. Neko srce se bo omehčalo, neko čustvo se bo znova ogrelo. Napredovali boste in želi uspehe, tisti pa, ki vam ni kos, vam bo neskončno zavidal. Imeli boste neko manjšo smolo, ki pa jo bodo sorodniki zlahka poravnali. Čas je za oddih.

Bik od 21. aprila do 20. maja

Veliko časa ste izgubili z nekim nepomembnim opravilom, sedaj pa se stvari obračajo na bolje. Postavite mejnike, začrtajte si pot, vsekakor pa nehaite poslušati fistega, ki ves čas samo tarna. Najbolje je, da ubogate glas srca, partner bo končno tako vesel in zadovoljen, kot si želite že ves čas.

Dvojčka od 21. maja do 21. junija

Nestrpni postajate, ker ste preveč časa na istem mestu. Nekdo vas razume in vam poskuša pomagati, vi pa tarnate in iščete izhod tam, kjer ga ni. Navada vas bo primorala, da boste storili nekaj, kar bo partnerju všeč, sorodnikom pa nikakor ne. Življenski preobrat bo takšen, da boste odločno na boljšem.

Rak od 22. junija do 22. julija

Podjetni boste in vse vam bo šlo kot po maslu. Z nekom se boste pogovarjali o zadevi, ki je odločilnega pomena za vse vaše življenje. Čeprav ste sicer neodločni, vam tokrat ne bo težko prestopiti meje. Veliko boste mislili na nekoga, ki si tega pravzaprav ne zasluži. Bodite sebični, pa boste tudi srečni.

Lev od 23. julija do 23. avgusta

Prijaznost boste vračali s prijaznostjo, neprijaznost pa s prezirom. Poskušate se znajti v okolju, ki vam ni tako naklonjeno, kot ste pričakovali in zaenkrat vam gre kar dobro od rok. Nekdo bo silno ljubosumen, ker se stvari odvijajo drugače kot ste načrtovali. Srečali boste človeka, ki bo več kot zanimiv.

Devica od 24. avgusta do 23. septembra

Odločno se postavite za svoje pravice, sicer boste na slabšem, kot ste bili na začetku. Pletla se bodo čustva, o katerih dosedaj namenoma niste razmišljali, v dvomih boste in hkrati srečni. Tisti, ki ga imate tako pogosto v mislih, bo storil vse, da bi bil ob koncu tedna z vami. Pomlad vas bo utrjvala.

Tehtnica od 24. septembra do 23. oktobra

Razigrane volje ste, ker vam gre vse kot po maslu. Nekdo v vaši bližnji okolici je čemerne volje, navsezadnje si je od minulih dni obetal marsikaj drugega. To, kar ste naredili, nemara ni bilo koristno, bilo pa je prijetno. Nadaljujte kot ste začeli, pa boste s partnerjem vred v sedmih nebesih.

Škorpion od 24. oktobra do 22. novembra

Potrudite se, bodite prepričljivi, pa boste nazadnje le prišli tja, kamor vas vleče srce. Čas je, da si nalijete čistega vina. Dolgo ne boste mogli več lagati ne sebi ne drugim. Mogoče se boste preselili, mogoče boste spremenili dnevni red, vsekakor pa vam novih dogodivščin ne bo manjkalo. Nekdo vas bo hvalil bolj, kot je pametno.

Strelec od 23. novembra do 21. decembra

Bi se radi izognili neprijetnostim? Potem ne pojdite v soboto tja, kamor vas tako vneto vabijo. Začasne težave se bodo umaknile trajni in globoki sreči, za katero se boste morali malce potruditi. Tokrat ste na pravi poti, veselje vas čaka že za prvim vogalom. Partnerjeve skrite misli vam bodo všeč, dejanja pa ne.

Kozorog od 22. decembra do 20. januarja

Težave pridejo in minejo, ljubezen pa ostane, posebno, če je tako trdna in globoka kot je vaša. Tresli se boste za neko stvar, ki pa sploh ni tako pomembna, kot se zdi. Pustite času, da dela za vas, vse se bo obrnilo na bolje. Partnerjeve besede so pomembnejše, kot si mislite, le prisluhniti jim ne znate.

Vodnar od 21. januarja do 20. februarja

Če nimate dela čez glavo, si ga pa nalagate, zato, da ne utegnate razmišljati o nekih usodnih zapletih. Verjetnost, da boste med mnogimi napačnimi rešitvami izbrali pravo, je sicer majhna, vendar vabljiva. Ne prepustite se malodušju, saj zato ni nikakega razloga. Potovanje vas bo navdušilo.

Ribi od 21. februarja do 20. marca

Prijetno presenečenje se napoveduje za konec tedna, pred tem pa morate še marsikaj urediti. Zmeda ob nekem napovedanem obisku bo prerasla v splošno veselje, ko se bo izkazalo, da ste zadeli glavni dobiček. Sreča vas bo zasledovala do torka, nato pa jo boste morali zadržati z neko modro odločitvijo.

moda moda moda moda moda moda

Črno-bel vsakdan

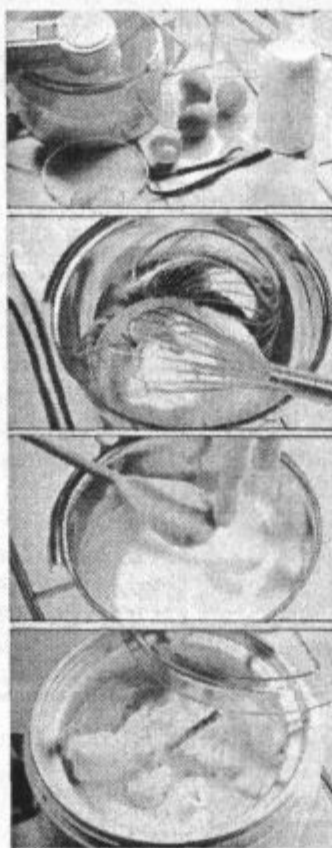
Neglede na to, da bodo v letošnji pomladno poletni sezoni prevladovale pastelne barve in močne, žive barve, črno bele kombinacije se ne bodo izrinile. Naspotje, ki si podaja roke v modi že dolga desetletja, ki dosega pri pravi meri "mešanja" prav neverjetne učinke, je izgleda nepremagljiva. Prav vsi svetovno znani kreatorji so črno-belo kombinacijo vključili v svoje kolekcije, ker je ta lahko zelo fantazijska, pa so se seveda z njo poigrali na različne načine.

Za vsak dan so primerne predvsem črtaste obleke, rahlo oprijemajoče telesu, z ne predrznimi izrezi v obliki črke V. Ali pa večni klasični kostimčki, ki dišijo po dvajsetih. Za najstnike po letih in po srcu so predstavili vrsto športno pridihnenih kombinacij, sestavljenih iz črtastih majic in črnih vročih hlačk, ali pa črtastih zvon kril in črnih ali belih majic. Možnosti je nesšteto, kot je nesšteto tudi idej, ki jih čarovniki mode vedno znova nadejo v črni in beli barvi in njunem mešanju.

KUHARSKI NAMIG

Vanilijev sladoled

Za 4 osebe potrebujemo: 1/2 litra mleka, strok vanilije (ali nekaj kapljic vanilijeve arome), 5 rumenjakov, 125 g sladkorja v prahu.

V skledi mešamo rumenjake in sladkor, da zmes penasto naraste in je svetlo rumene barve. Dodamo sredico vanilijevega stroka ali vanilijevo armo. V kozici zavremo mleko. Med mešanjem prilijemo vrelo mleko k razmešanim rumenjakom. Prelijemo nazaj v kozico, pristavimo na štedilnik in mešamo in segrevamo, da se začne zmes gostiti. Nikakor pa ne sme zavreti. Dovolj gosta je takrat, ko se prijemlje kuhalice.

Kremo pustimo, da se ohladi. Med hlajenjem jo nekajkrat premešamo. Nato damo kremo v strojček za sladoled in ga pripravimo po navodilih za delovanje strojčka. Če strojčka nimamo: kremo damo v kovinsko posodo, postavimo v zamrzovalnik in med zamrzovanjem nekajkrat premešamo (vsakih 15 minut) z metlico za stepanje, da je sladoled rahlejši. Kremi lahko dodate malo ruma ali čokolade v prahu in dobili boste nov okus.

STE VED ELI?

Jedilno olje v naši shrambi

Poznate različne vrste jedilnega olja? Veste, kdaj in kako ga uporabljamo, da so jedi še okusnejše?

Tekoče rastlinske maščobe so zelo pomemben del naše prehrane. To so predvsem jedilna olja. Najpomembnejše vrste rastlinskih olj so naslednje:

- **Olje iz pšeničnih kalčkov** je skoraj brez okusa. Uporabljamo ga za dušenje, pečenje in solate.
- **Sončnično olje** ima blag okus. Uporabimo ga lahko za solatne prelive, za dušenje in pečenje.
- **Sojino olje** je brez okusa, izboljša solatne prelive, jedi iz riža, uporabljamo pa ga lahko tudi za peko.
- **Olivno olje** je dobro za solate in morske jedi.
- **Bučno olje** je odlično za zelenjavo in zeleno solato. Dobro je tudi za dušenje jedi.
- **Sezamovo olje** uporabljamo za solate, mariniranje perutnine, za vlaganje zelenjave in za vzhodnjaške jedi.
- **Orehovo olje** je okusno predvsem v omakah, solatah in sladkicah.

Važno pa je tudi, kako ločimo olja glede na predelavo. **Rafinirana olja** dobijo tako, da zmleto semena ali zrna segrevajo in jih iztisnejo, zato so ta olja skoraj brez vonja, barve in drugih lastnosti rastline, iz katere so pridobljena. **Hladno iztisnjena olja** so sicer draga, a naravna, saj pri predelavi ne uporabljajo toplote, zato ne uničijo vitaminov in okusa. Za vse vrste olja pa velja, da jih moramo shranjevati na hladnem in temnem, porabiti pa čimprej, sicer postanejo zarka.

Dobra ideja

Dekoracija z jajci

Za izdelavo potrebujemo: 1 podstavek; seno; zico za cvetje; sveže pomladno cvetje ali umetne anemone, bela kokošja peresa; izpihana bela jajca; barve za hladno barvanje jajc; tanka vrvice.

Izvedba: Seno pritrdimo z zico za cvetje okrog spirale podstavka, pri tem navežemo tudi cvetje ali anemone. V seno zatakamo kokošja peresa, kot kaže slika. Jajca pobarvamo po navodilih proizvajalca barv ter jih s tanko vrvice obesimo na spiralo.

Vam primajnuke kalija?

Koristen nasvet

Znaki pomanjkanja kalija so utrujenost, brezvoljnost, onemoglost, glavoboli, bolečine v mišicah in nabiranje tekočine v tkivu.

Kalij je ena najpomembnejših snovi v telesu, ker upravlja električne procese v živcih in mišicah in skrbi za odtok vode iz celic. Zdrav človek ima v telesu približno 175 gramov kalija in s pravilno prehrano zlahka pokriva dnevno porabo po njem (3-4 grame). Veliko kalija vsebuje spinača, krompir, banane, marelice, črn kruh in arašidi.

Do pomanjkanja kalija pride najpogosteje zaradi postnih shujševalnih kur, prisilnega bolezenskega hujšanja, črevesnih okužb in pretiranega uživanja odvajal in zdravil.

* * * * * Z V E Z D N I * * * * * K A Ž I P O T * * * * *														
☺ dobro	☹ srednje	☹ slabo	Oven	Bik	Dvojčka	Rak	Lev	Devica	Tehtnica	Škorpion	Strelec	Kozorog	Vodnar	Ribi
delo	☺	☹	☺	☹	☹	☹	☹	☹	☺	☹	☹	☹	☹	☺
ljubezen	☺	☺	☺	☹	☹	☹	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺	☺
denar	☺	☹	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹	☺
zdravje	☺	☹	☺	☹	☹	☹	☺	☹	☹	☺	☺	☺	☹	☹

KRAJEVNA SKUPNOST ŠOŠTANJ

daje v najem najboljšemu ponudniku
PLAVALNI BAZEN.

Vloge sprejemajo do 15. aprila na naslov:
Krajevna skupnost Šoštanj, Trg svobode 2,
63325 Šoštanj.

**NAGRAJENCI NAGRADNE KRIŽANKe BLUES -
PODJETJE ZA USPOSABLJANJE IN
ZAPOSLOVANJE INVALIDOV**

objavljene v tedniku Naš čas št. 11

PRAVILNO GESLO: RAHABILITACIJSKI IN ORTOPEDSKI PRIPOMOČKI

Nagrajenci:

1. nagrado nakup v vrednosti 5.000,00 SIT prejme: Alfonz Šuligoj, Šalek 93, 63320 Velenje; 2. nagrado nakup v vrednosti 3.000,00 SIT prejme: Viktorija Bačić, Goriška 44, 63320 Velenje; 3. nagrado nakup v vrednosti 2.000,00 SIT prejme: Vesna Jelen, Andraž 6/a, 63313 Polzela.

Nagrado lahko dvignete z osebno izkaznico pri Podjetju za usposabljanje in zaposlovanje invalidov - BLUES, prodajalna REHA, Goriška 46 v Velenju ali enota REHA v Zdravstvenem domu Velenje, tel.: 855-469.

■ **ČESTITAMO!****GIBANJE PREBIVALSTVA****Občina Velenje:**

Poroka: Marjan Cerar, Dob, Kidričeva ul. št. 10 in Irena Peciga, Velenje, Šerčerjeva c. št. 13.

Smrti: Karel Gorjup, roj. 1930, Slovenske Konjice, Lambrechtova ul. t. št. 2; Jožefa Bobek, roj. 1936, Celje, Kovinarska ul. št. 6; Marija Koležnik, roj. 1908, Topolšica št. 120; Rudolf Delopst, roj. 1930, Velenje, Stanetova c. št. 48; Miran Gričnik, roj. 1953, Ravne št. 99; Anton Jamnikar, roj. 1938, Zvodno št. 16; Antonija Jelen, roj. 1930, Amače št. 34/a; Marija Golob, roj. 1918, Hrastovec št. 23; Emilijan Praprotnik, roj. 1957, Mali vrh št. 26; Jožef Jeram, roj. 1915, Spodnje Gorče št. 15.

Občina Žalec:

Smrti: Jože Kelner, star 65 let,

upokojenec, Zabukovica št. 50; Marija Razboršek, stara 81 let, druž.upok., Arja vas 16; Anton Brunšek, star 85 let, kmeč.upok., Andraž nad Polzelo št. 44; Ivan Mavrič, star 63 let, upokojenec, Celje, Kocenova ul. 2; Vida Lampret, stara 45 let, druž.upok., Ljubljana, Janševa ul. 5.

Občina Mozirje

Smrti: Angela Jeraj, 1909, Rečica ob Savinji 47; Jožefa Podbregar, 1922, Šmartno ob Dreti 67; Franciška Fale, 1921, Bočna, Bočna 80; Franc Golob, 1943, Nazarje, Tratnikova ul. 8; Franciška Bider, 1922, Pusto polje 20; Venčeslav Lekše, 1937, Mozirje, Hofbauerjeva ul. 19; Pavla Kladnik, 1912, Podveža 19; Anton Voler, 1920, Podvolovjek 33.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega

FRANCA JAVŠEVCA

iz Jenkove 12, Velenje
roj. 11.9.1932, umrl 28.3.1995

Iskrena zahvala za pomoč in izrečeno sožalje: dr. Vivijani Renko, osebju Bolnišnice Slovenj Gradec, kolektivu RLV, godbi, pevcem, govornikom, sosedom, sorodnikom in prijateljem.

Zahvala velja tudi gospodu duhovniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: žena Jožica in hčerka Cvetka z družino

DOMINO

Izposoja najlepših poročnih in obhajilnih oblek.

Janka Urbša 40, Poje pri Velenju, tel.: 063/857-379

**NAŠ ČAS
STUDIO ABEZA****ZAHVALA**

Nenadoma nas je zapustila draga mama, stara mama in sestra

KATARINA POTOČNIK

iz Raven

27. 10. 1918 - 26. 3. 1995

Hvala vsem, ki ste ji izkazali posebno čast, ji darovali cvetje, sveče in darovali za svete maše ter jo pospremili na njeni zadnji poti.

Posebno zahvalo izrekamo govornikom gospe Marjani Kotnik in gospodu Zvonku Skornšeku za poslovilne besede, gospodu duhovniku za opravljen obred ter vsem sosedom in znancem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih.

Žalujoci: sinovi Franc, Tone in Stane, hčerka Pepca z družinami ter sestre in bratje

ZAHVALA

ob boleči izgubi dragega očeta, dedija, brata in strica

RUDOLFA DELOPSTA

se iskreno zahvaljujemo prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki ste nam v najtežjih trenutkih slovesa stali ob strani, nam pisno ali ustno izrazili sožalje in nam na kakršenkoli način pomagali ter sočustvovali z nami.

Posebna zahvala velja dr. Blatniku in dr. Janežič-Blatnik ter dr. Polesu za dolgoletno zdravniško pomoč.

Zahvaljujemo se županu mesta Velenje g. Mehu, Mestnemu svetu občine Velenje, DeSUS-u, gospodu Žemvi ter vsem društvom v katerih je sodeloval.

Hvala rudarski godbi in pevcem ter govornikom za ganljive besede slovesa.

Hvala za prelepo cvetje, s katerim ste prekrili njegov prerani grob.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega atija

MIRANA GRIČNIKA

7. 3. 1953 - 25. 3. 1995

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na zadnji poti, darovali cvetje in sveče ter nama izrekli sožalje.

Hvala gospodu Hudomalu za besede slovesa ter gospodu župniku za opravljen obred. Posebno zahvalo izrekava vsem, ki ste mu pomagali ob nesreči in mu nudili prvo pomoč, katera je žal bila zaman.

Žalujoca: sin Simon in Antonija

ZAHVALA

Dne 25. marca 1995 je dotrpelo srce dragemu možu, očetu, dediju, sinu, tastu, bratu in stricu

FRANCU BOLJTE

23. 2. 1928 - 25. 3. 1995

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, sostanovalcem Šlandrove 1, sosedom, prijateljem in znancem, kolektivom: RLV, Veplas, Lesna TP Pameče, Modnemu salonu, Društvu upokojencev, članom Ribiške družine, godbenikom, častni straži, govornikom za ganljive besede slovesa, gospodu župniku za opravljen obred, osebju internega oddelka Bolnišnice Celje za lajšanje posrednjih bolečin.

Vsem, ki ste nam kakorkoli stali ob strani v najtežjih trenutkih, darovali cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnjo pot še enkrat najlepša hvala.

Žalujoci: žena Anica, otroci Anica, Franci, Toni in Milena z družinami, mama ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi nezabnega moža, očeta in dedka

FRANCA DREMLA

iz Vinske Gore

22.2.1931 - 19.3.1995

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, nam osebno ali pisno izrazili sožalje ter darovali cvetje in sveče.

Hvala gasilcem GD Vinska Gora za organizacijo pogreba, prijateljem iz Lesne Slovenj Gradec, pevcem in trobentaču za odpete oziroma odigrane žalostinke, govornikom za ganljive besede in g. župniku za opravljen obred.

Še enkrat hvala vsem, ki so nam nesebično pomagali v najtežjih trenutkih in vsem, ki so ga spoštovali kot človeka, prijatelja in sosedu.

Žalujoci: žena Vilma, sinova Aleš in Bojan z družinama

GASPARIJEVE RAZGLEDNICE PRIPOVEDUJEJO

Ni slovenskega kraja, kjer na cvetno nedeljo ne bi nesli k blagoslovu pomladansko zelenje, butare ali snope, kakor jim pač kje rečejo. Ta običaj nas spominja na Kristusov slovesen vohod v Jeruzalem. Po evangelijskem sporočilu je navdušena množica takrat lomila palmove veje in jih polagala pred Kristusom, ki je jahaje na oslu vstopal v Jeruzalem. Že čez nekaj dni ga je ista množica križala.

Vsaj od devetega stoletja dalje se tega dogodka spominjajo z žegnanim lesa, ki naj bi obranil vsega huđega. V mestih nesejo v cerkev oljčne vejice in šopke, ki jih po blago-

slovu zataknejo za razpelo, podoba ali celo za ogledalo. Na kmetih pa je veliko bolj bučno. V cerkev prinesejo velike butare, ki jih doma razderejo in zataknejo na razna mesta, da bi žegnani les varoval imetje in pridelek, odvrnil bolezen in pregnal hudo uro.

Butare prvotno niso bile samo svežnji šibja in pomladanskega cvetja ampak so na šibje obešali tudi pecivo. O tem pričajo nekatera imena butar oziroma snopov, kot so "presta" v okolici Koprivne pri Črni, "presmec" na Pohorju in v Mežiški dolini, ki spominja na prvotno obliko kruha iz presnega testa in zlasti ime "potica" iz okolice Ljubnega in Gornjega gradu.

V okolici Šoštanja imenujejo

cvetnonedeljsko zelenje "vejnik". Ta je iz šib, večinoma leskovih, olepšan s pisanimi trakovi, mačicami, cvetjem, včasih tudi s pomarančami, ki se pa jih blagoslov "ne prime". Priprava butar je resno opravilo, ki ga opravljajo starejši, otroci pa so tisti, ki nesejo zelenje v cerkev. Toda Gasparijeve razglednice pripovedujejo še to, da fant, ki zna lepo zavezati butaro, pri dekletih tudi nekaj velja.

Butare iz celjske okolice in Savinjske doline so izredno visoke. Sestavljajo jih iz lepih leskovih šib, povežejo pa s trtami in vrivicami. Potem jih okrasijo še z zelenjem in trakovi v slovenskih barvah, kar je imelo v časih nemčurstva tudi svoj narodnostni po-

men. Spominjam se butar v Petrovčah. Še danes so nekatere tako velike, da jih mora nesti več fantov, nekatere pa sploh ne gredo skozi cerkvena vrata. Prislonijo jih ob cerkveni zid in že od daleč se lahko vidi, katera butara je največja. Fantje seveda ostanejo brez maše, kajti stražiti morajo butare, da jih kdo ne skrajša ali prelomi.

V Šmartnem ob Paki sestavijo snop tako, da iz njegove pušpanove krone, štrli veja cvetočega dreva zvita v podobi srca. Na vrh privežejo banderco, ki mu na vsako stran nalepijo podobo sv. Martina. Tudi krona je vsa ozaljšana s svilenim papirjem, da v cerkvi vse žumota. Sploh pa je v Šaleški dolini navada, da po pri-

hodu domov raztresejo vejice iz snopov po njivah ali jih zatikajo v zemljo. Nekaj vejic pa obesijo na češnje in jablane, da bi bolje rodile. Iz Šaleške doline je tudi navada, da živino na pašo prvič naženejo s šibo iz snopa. Drugod naredijo z njo pred vsakim živinčetom križ. Spominjam se, da smo doma na Kozjanskem med letom ob hudi uri vrgli v peč vsaj eno vejico. Dim iz blagoslovljenega lesa se je dvigoval proti oblakom in včasih res pregnal točo.

Cvetno nedeljski običaji so najbogatejši običaji velikonočnega časa. Tudi razglednice s podobami butar in otrok ki nosijo butare v cerkev so najpogostejši velikonočni motivi.

Dr. Niko Kuret (1906 - 1995) je v svoji knjigi "Praznično leto Slovencev" do potankosti obdelal vse te običaje za vsak košček slovenske zemlje posebej, tudi za Porabje, Koroško, Beneško Slovenijo in Istro. Nihče danes ne more pisati o slovenskih prazničnih običajih, ne da bi vzel v roke to Kuretovo življenjsko delo. In vendar danes številni pisci dobesedno prepisujejo cele pasuse iz Kuretovih knjig, ne da bi omenjali avtorja, čeprav je Kuret dosledno zapisal vsak vir, ki ga je uporabil.

■ piše: Marjan Marinšek

Zgornja Savinjska dolina

Gozdnim cestam preti uničenje

Spremembe zadnjih let so korenito posegle tudi v gospodarjenje z gozdovi - v najširšem pomenu besede. Gozd, kot ena največjih in življenjsko pomembnih naravnih danosti, je bil v minulem obdobju deležen temeljitih sprememb v zakonodaji; temu lahko dodamo reorganizacijo gozdnih gospodarstev in gozdarskih služb; še vedno je v veliki meri vroča zadeva vračanje gozdov nekdanjim lastnikom; ob tem veliko hektarov gozdov propada in umira in še marsikaj stresnega bi lahko našli.

Menjava dobrega s slabim

Pod "marsikaj" gotovo sodijo na prvo mesto gozdne ceste. Dobesedno na glavo postavljen in še pred leti zelo učinkovit sistem financiranja novogradnje in vzdrževanja gozdnih cest je, milo rečeno, povzročil pravo sistemsko zmešnjavo. Pa ta zmešnjava še ne bi bila najhujše, hudo je, da zaradi nje življenjsko pomembne prometnice propadajo in bodo v prihodnje še bolj. Zakon je eno, resničnost drugo, sredstev za vzdrževanje je namreč daleč premalo, za novogradnje pa jih ni in jih še dolgo ne bo. Zlasti v Zgornji Savinjski dolini je stanje že kritično. Do lanskega leta so primanjkljaj še nekako krpali, skoraj izključno na račun odpravljanja posledic katastrofalnega neurja in poplav,

Toni Breznik

v bodoče pa se mnogim kilometrom gozdnih cest obeta uničenje. Najhujše v vsej Sloveniji Na območju nazarskega gozdnogospodarskega območja je 860 kilometrov gozdnih cest. "V slovenskem merilu je to nadpov-

prečno veliko, zato je tudi problematika največja v vsej Sloveniji, podobno velja samo še za Koroško," pravi Toni Breznik, vodja nazarske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije, in dodaja: "Pred vsemi spremembami zadnjih let je bilo financiranje bistveno bolj enostavno. Za novogradnje in vzdrževanje so kmetje plačevali določen odstotek od prodaje lesa. Ta sredstva so se zbirala neposredno na gozdnem gospodarstvu, ki jih je razporejalo na osnovi letnih programov. Po moratoriju leta 1990 in po novi zakonodaji se je sistem bistveno spremenil. Lanskega junija je izšla odredba, na podlagi katere bi morali lastniki gozdnih zemljišč namensko plačevati 6,9 odstotka od katastrskega dohodka za vzdrževanje gozdnih cest. Sistem sam po sebi ni tako slab, problem je v tem, da ga vsaj lani ni nihče upošteval."

Narava je neusmiljena in neredno vzdrževanje "sproti" kaznuje

Jože Jeraj

Nihče ne spoštuje zakonov!

Res, čudni so razlogi, zakaj odredba ni bila spoštovana. Jože Jeraj, vodja odseka za tehnologijo dela in gozdne ceste, pravi takole: "To pristojbino so predpisali že za drugo polletje 1994, sredstva bi morali zbrati in porabiti. To se ni zgodilo, uredba pa naj bi upoštevali šele letos pri odmeri davkov za lansko leto. To pomeni velik izpad sredstev za vzdrževanje gozdnih cest. Za primerjavo naj povem, da je Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo izračunal, da je za vzdrževanje enega kilometra gozdne ceste na leto potrebnih 100.000 tolarjev; za 600 kilometrov torej 60 milijonov, od ustreznega ministrstva pa smo lani za vse te potrebe dobili točno 5,6 milijona." Dodaten problem se pojavlja v zvezi z vračanjem gozdov, glede na lastništvo je namreč ločeno tudi financiranje.

Zakon po novem opredeljuje čiste gozdne ceste, ki so izključno namenjene gozdni proizvodnji, in ceste pretežno javnega značaja, ki jih uporabljajo vsi; to so tiste, ki odpirajo kmetije, zaselke, turistične objekte in podobno. Vzdrževanje čistih gozdnih cest naj bi v 65-odstotnem deležu financirali s pristojbinami, 35 odstotkov pa naj bi prispeval državni proračun. Poleg tega se pristojbine in proračunska sredstva zbirajo v Ljubljani in se nato delijo naprej, sistem je dolgotrajen in kompliciran zato se dogaja, da sicer že odobren denar pride prepozno, običajno šele v jeseni, ko je za večja vzdrževalna dela že prepozno, ceste pa propadajo. Ceste rešujejo lastniki gozdov Gozdarji in lastniki gozdov seveda ne sedijo križem rok. Na vse načine si prizadevajo, da bi gozdne ceste ostale vsaj takšne, kot so, da ne bi še bolj propadale. "Denarja je vsekakor premalo tudi za najnujnejše vzdrževanje. Naši revirni gozdarji so močno spodbujali kmete, da so se vključili v vzdrževanje in na zadovoljstvo vseh nam je to v veliki meri uspelo. Lastniki gozdov so sami opravljali pomožna dela, celo sami prispevali gramoz in ga navozili, gradili so oporne zidove, mi pa smo iz razpoložljivih sredstev plačevali mehanizacijo in končno urejanje cest," pravi Toni Breznik.

"Uboge" nove občine

Dodatne (ne)pričakovane spremembe so nastale z novimi lokalnimi skupnostmi. Nove občine imajo vsekakor veliko vlogo in še večje naloge pri zagotavljanju

sredstev za vzdrževanje lokalnih in gozdnih cest. Vendar imajo v tem obdobju preveč dela same s sabo in s svojim ustanavljanjem. Gozdarji so se sicer povezali z vsemi župani in se dogovarjali, vendar pravih učinkov letos še ne morejo pričakovati, tudi zaradi proračunskih nejasnosti, pojavlja pa se še dodatna težava. "Problem je v tem, da morajo občine še letos prevzeti vse "ceste pretežno javnega značaja". Vendar jih je treba najprej odmeriti, jim dati elemente javnih cest in jih prevzeti, to pa je dolgotrajno in predvsem drago opravilo in gotovo še nekaj let ne bo izvedeno. Zato smo se dogovorili, da do takrat financiramo vzdrževanje teh cest ne glede na njihov značaj na ta način, da po tretjino potrebnih sredstev zagotavljajo lokalne skupnosti, pristojbine in državni proračun," pravi Jože Jeraj.

Bojazen, da denarja ne bo dovolj, je torej upravičena, pravzaprav je to že dejstvo. In to pomeni, da bodo ceste resnično začele propadati, njihova kasnejša obnova pa bo gotovo veljala nekajkrat več kot redno in sprotno vzdrževanje. Pa še to. S spremembo sistema financiranja so popolnoma usahnila sredstva za novogradnje in kljub vsem zagotovilom pristojnih ministrstev v predlogu letošnjega državnega proračuna zanje ni niti tolarja in gozdarji se bojijo, da ga še dolgo ne bo.

■ Jp